

Особливо важливо у стратегічній перспективі фермерським господарствам використовувати ем-технології. Завдяки їх використанню досягається екологічно безпечно та економічно ефективно виробництво продуктів харчування високої якості при дбайливому використанні природних ресурсів.

Наявність у фермерських господарств стратегій є свідченням того, що вони у довгостроковому періоді здатні забезпечити свій сталий розвиток. Приймаючи будь-яке стратегічне рішення фермерські господарства мають оцінити і раціонально використати свої ресурси, зокрема: власні, позичкові та залучені.

Рішення щодо цілей та завдань нерозривно пов'язані з рівнем фінансових досягнень фермерських господарств та їх розміром. З метою удосконалення розвитку фермерських господарств у стратегічній перспективі слід передбачати впровадження співпрацю з науково-дослідними установами, вкладання інвестицій у знання, впровадження нових сортів рослин, порід та видів тварин і птиці.

Література

1. Олексієнко А. Формування інвестиційної стратегії при впровадженні органічного землеробства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.confapi.at.ua/.../29-1-0-1372>.

2. Стратегія розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua/laws/show/806-2013-p#n7>.

3. Стратегічні напрями розвитку підприємництва і кооперації в сільському господарстві / за ред. М. Й. Маліка. – К.: ННЦ ІАЕ, 2013. – 50 с.

УДК 346.1(043.2)

Заровний І. В., Усик Д. С., студенти,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Беззубов Д. О., к.ю.н., доцент

ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА БІЗНЕСУ В АГРАРНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

Розвиток аграрного сектору в ринковому середовищі залежить від формування ефективних взаємовідносин у системі держава-бізнес, цілями яких мають бути як забезпечення продовольчої безпеки, нарощування експортного потенціалу, наповнення Державного бюджету країни, збереження та створення нових робочих місць, так і впровадження підприємницьких ініціатив аграріїв.

Основні засади здійснення підприємницької діяльності в аграрній

сфері, а також співпраці між органами державної влади, місцевого самоврядування і приватним сектором визначаються низкою базових законодавчих і нормативно-правових актів, серед яких, зокрема, Господарський і Податковий кодекси України, Закони України «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року», «Про концесії», «Про державно-приватне партнерство», Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року, Стратегія розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року, Концепція розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013-2018 рр. та ін.

Основними формами взаємодії держави та бізнесу, які у тій чи іншій мірі розвинуті на сьогодні в аграрній сфері України, є насамперед:

- державно-приватне партнерство;
- співпраця з розвитку аграрних кластерів і технопарків;
- взаємодія державних та місцевих органів влади із саморегулювними організаціями;
- партнерство на місцевому рівні щодо підтримки ініціатив сільських громад у розбудові соціальної інфраструктури сіл.

Механізм співробітництва між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, приватним сектором у вигляді державно-приватного партнерства дозволяє забезпечувати узгодження та врахування взаємних інтересів держави і бізнесу в реалізації спільних інноваційно-інвестиційних проектів, цільових галузевих програм тощо. Для держави основними перевагами такого партнерства є активізація інвестиційної діяльності, ефективне управління майном, підвищення ефективності ринкової інфраструктури, стимулювання підприємницької діяльності. Для приватного бізнесу переваги, насамперед, полягають у доступі до ресурсів, використання яких раніше було неможливим, спрощенні дозвільних процедур, розширенні можливості отримання кредитів на пільгових умовах під державні гарантії.

Відповідно до Закону України «Про державно-приватне партнерство» сферами застосування державно-приватного партнерства, які стосуються аграрного сектору, можуть бути реалізація проектів щодо забезпечення функціонування зрошувальних і осушувальних систем, а також з будівництва та експлуатації морських і річкових портів та їх інфраструктури.

Реалізація проектів державно-приватного партнерства в частині забезпечення функціонування та розвитку зрошувальних та осушувальних (меліоративних) систем має ключове значення у розвитку сільського господарства для окремих регіонів країни, де через несприятливі природно-кліматичні умови ефективно функціонуючі меліоративні системи є вирішальною умовою стабільного і гарантованого виробництва сільськогосподарської продукції. Загальна площа меліоративних систем в

Україні становить близько 5,75 млн. га (майже 14 % загальної площі сільгоспугідь), з яких 2,45 млн. га побудовано на зрошуваних землях та 3,3 – на осушених землях.

На жаль, проекти державно-приватного партнерства в частині забезпечення функціонування та розвитку меліоративних систем поки що не є поширеними. У повідомленні інформаційно-аналітичного бюлетеня КМУ щодо розвитку державно-приватного партнерства серед 227 проектів, що реалізуються в Україні станом на кінець III кв. 2013 р., інформація про кількість проектів державно-приватного партнерства щодо розвитку меліоративних систем в Україні відсутня [1].

Реалізація проектів державно-приватного партнерства в частині будівництва та експлуатації морських і річкових портів та їх інфраструктури дозволить розширити пропускну спроможність вітчизняних портів з перевалки сільськогосподарської продукції, що в умовах зростання валових зборів основних експортоорієнтованих сільгоспкультур дозволить наростити поставки вітчизняної продукції на світовий аграрний ринок. Експортний потенціал аграрного сектору України в 2013/2014 маркетинговому році оцінюється на рівні 28-32 млн. тонн зерна. Максимальна пропускну здатність українських портів становить 35-40 млн. тонн на рік, а місячна – 2,8-3 млн. тонн (крім зимового періоду). При збільшенні експортного потенціалу до 50-52 млн. тонн (за умов виробництва 80 млн. тонн зернових) перевалочні потужності, за експертними оцінками, необхідно наростити на 25-40 %.

Усвідомлення необхідності нарощування перевалочних потужностей за рахунок використання механізму державно-приватного партнерства в Україні є. Так, станом на кінець червня 2013 р. реалізувалося 16 проектів з будівництва та експлуатації транспортної інфраструктури (у т. ч. морських і річкових портів) [2]. Можна очікувати збільшення реалізації таких проектів за рахунок укладеного у серпні 2013 р. меморандуму між Україною та Китаєм про співпрацю з підтримки пріоритетних проектів у сільському господарстві [3], згідно якого сума китайських інвестицій в український АПК становитиме понад 2,6 млрд. дол. США, КНР при цьому стає великим споживачем українського зерна [4].

Перспективи реалізації проектів державно-приватного партнерства існують також у сфері будівництва та управління мережами холодильних та складських приміщень для збереження сільськогосподарської продукції; будівництва, обслуговування та управління ринками фруктів, овочів, а також інших «місцевих» видів сільськогосподарської продукції; переробки / рециклінгу сільськогосподарських відходів / біопалива [5]. Їхня реалізація сприятиме зменшенню втрат сільгосппродукції при зберіганні, розвитку інфраструктури реалізації продуктів харчування, а також розширенню сфер прикладання підприємницької діяльності в аграрному секторі.

Одним із напрямів співпраці держави та агробізнесу є технопарки як організаційно-економічна форма державно-приватної підтримки інноваційного бізнесу. Переваги агротехнопарків полягають у тому, що вони дозволяють здійснювати апробацію й адаптацію наукових розробок відповідно до зональних умов та вимог сільськогосподарського виробництва, оскільки до їхньої діяльності можуть бути залучені регіональні науково-дослідні інститути, місцеві агроуніверситети, консультативні, науково-виробничі структури, а також редакції відповідних галузевих журналів, фермерські навчальні пункти тощо [6].

Особливого значення розвиток агротехнопарків має для галузі рослинництва, оскільки постійне оновлення сортового складу районованих сільгоспкультур та наявність широкої мережі селекційних станцій, де можна здійснювати їх апробацію, дозволять досягти стабільно високих показників урожайності, тоді як галузь тваринництва не так вимоглива до природно-кліматичних умов, тому наукові дослідження та їх апробацію доцільно здійснювати в існуючих науково-дослідних установах.

Література

1. Добробог М. Польові дослідження на 2014 рік / М. Добробог // Аграрний тиждень. – 2013. – № 1-2. – С. 37-39.
2. Деякі питання надання в концесію об'єктів державної власності: постанова Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2014 р. № 990 // Урядовий кур'єр. – 2014. – № 203. – 6 листопада.
3. Нед Уайт Можливості для ДПП у сільському господарстві в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ppp-ukraine.org/wp-content/uploads/2014/01/1.-Ned-White-Opportunities-for-Agr.-PPPs-in-Ukraine-ukr.pdf>
4. Про схвалення Концепції розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013-2018 рр.: розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2013 р. № 739-р // Урядовий кур'єр. – 2013. – № 194. – 23 жовтня.
5. Розвиток самоврядування в агропродовольчій сфері (проблемне питання). – Вид. 2-е, допов. – К.: ННЦ ІАЕ, 2015. – 54 с.
6. Кропивко М. Ф. Розвиток самоврядних господарських об'єднань в агропродовольчій сфері / М. Ф. Кропивко // Економіка АПК. – 2012. – № 9. – С. 23.